

Tri najpogostejše na Krasu

Raznozobi grint

Senecio inaequidens

Opis: Je široko razrasla trajnica, visoka od 20 do 80 cm. Listi so nepecljati, večinoma goli in po robu pogosto z različno velikimi zobci, cvetovi so v socvetju koška. Cveti od julija do zmrzali oz. do januarja, razmnožuje se s semeni.

Izvor: Južna Afrika. Rastlina je prišla v Evropo v 19. stoletju z uvozom volne, podnebne spremembe pa dodatno pripomorejo k širjenju.

Poseljuje: Ruderalna rastišča, pogorišča, odporen je na sušo in mraz.

Pomembnost: Človeku in živalim je strupen ker vsebuje za jetra nevarne pirolizidinske alkaloidne. Toksin s čebeljo pašo prehaja tudi v med.

Veliki pajesen

Ailanthus altissima

Opis: Je do 20 m visoko drevo z velikimi, pernato sestavljenimi listi. Cveti pozno spomladi, cvetovi so združeni v latasta socvetja. Plodovi so rdečerjavi krilati oreški. Je pionirska vrsta. Razmnožuje se s semeni in s podzemnimi poganjki.

Izvor: Kitajska, sever Vietnama in Tajvan. V Evropo prinesen v 18. stoletju kot okrasna rastlina. Uporabljali so ga tudi za ozelenjevanje nerodovitnih območij, npr. Krasa, v 19. stoletju.

Poseljuje: Najbolj pogost je na Primorskem, na degradiranih površinah, glede tal nezahteven in odporen na onesnažen zrak.

Pomembnost: Zaradi hitre rasti izpodriva avtohtone vrste, z do 27 m dolgimi koreninami poškoduje infrastrukturo, pelod povzroča alergijo. Les se lahko uporabi za kurjavo, za proizvodnjo celuloze in v mizarstvu.

Robinija

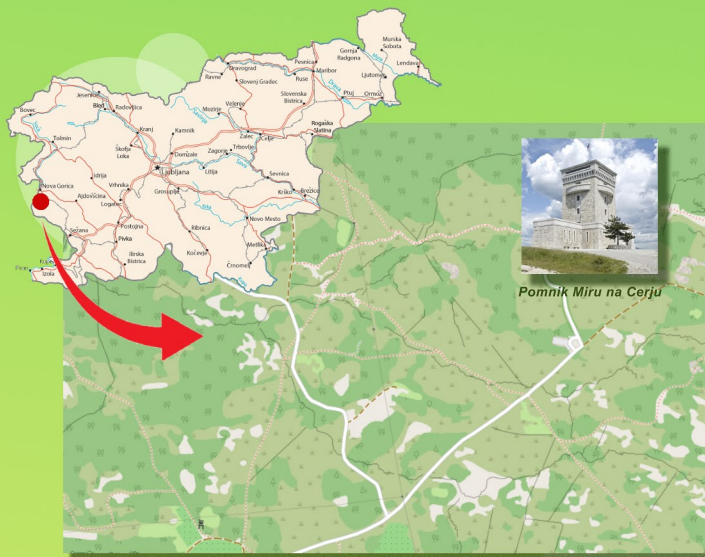
Robinia pseudacacia

Opis: Je drevo iz družine metuljnic, ima pernato sestavljene liste, trne, velika, viseča, bela socvetja. Cveti junija, plod je strok, semena pa so slabo kaljiva. Razširja se predvsem s podzemnimi poganjki.

Izvor: Severna Amerika. V Evropo so jo prinesli v 17. stoletju kot parkovno drevo, v Sloveniji se je začela pojavljati v 19. stoletju.

Poseljuje: Zelo pogosta, sajena kot okrasna in medovita rastlina. Zaradi odpornosti njen les uporabljajo za podporne kole v vinogradih, zato je pogosta tudi na vinorodnih območjih. Sadili so jo tudi za ozelenjevanje degradiranih območij.

Pomembnost: "Akacijev med", leseni izdelki, koli, železniški pragovi, kot jamski les, ker pred zlomom najprej glasno poka.

Zemljevid Cerja (vir: kraji.eu)

Park miru na razglednem vrhu Cerje, zahodni rob kraške planote. Lokvica 35, 5291 Miren.

Projekt: Invazivke na pogorišču parka Miru na Cerju, UP FAMNIT

Mentorja: dr. Katarina Šoln, Dejan Putrle

Besedilo: Nina Ribarič Vinkovič

Grafično oblikovanje: Iva Gjorgjievskaja

Invazivke na pogorišču parka
MIRU NA CERJU

INVAZIVKE OSVAJAJO KRAS

ali jih poznate?

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VISOKO ŠOLSTVO,
ZNANOST IN INOVACIJE

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD
RAVNOBELA V VAŠO PRIHODNOST

o invazivkah

Bogat ekosistem domorodnih vrst.

- **Domorodna vrsta** je v določenem ekosistemu naravno prisotna.

Enak ekosistem po pojavu tujerodne invazivne vrste.

- **Tujerodna vrsta** je vrsta, ki v določenem okolju na novo prisotna, zaradi delovanja človeka.

- Naselitev nove vrste je lahko **namerna**, zaradi izkoriščanja za pridobivanje hrane, lesa, kot okrasne rastline ... Pogosto pa je naselitev **nenamerna**. Ta je lahko povezana s prevozom drugega blaga s katerim se po nesreči, kot slepi potniki prenesejo tudi organizmi (npr. semena rastlin), s prehajanjem preko novih poti (npr. vodni kanali) in s spontanim širjenjem iz sosednjih držav ali spontanim širjenjem zaradi klimatskih sprememb.

Te vrste niso nujno tudi škodljive in do invazivnosti lahko pride tudi postopoma. Čeprav se v naše okolje vnese veliko tujerodnih vrst, jih večina v novem okolju ne preživi, ker se nanj ne morejo prilagoditi, ali jih je premalo, da bi se lahko uspešno razmnoževale.

- **Prehodna tujerodna vrsta** se na nekem območju pojavlja le občasno. Njena prisotnost se na tem območju vzdržuje le s ponovnimi naselitvami.

- **Naturalizirana tujerodna vrsta** se v novem okolju razmnožuje samostojno, brez pomoči človeka, vendar v svojem novem okolju ne povzroča škode.

- **Invazivna tujerodna vrsta** je naturalizirana tujerodna vrsta, ki se v novem okolju začne nenadzorovano širiti in s tem ogrožati obstoj drugih vrst ali ekosistemov. K invazivnim tujerodnim vrstam uvrščamo tudi tiste, ki ogrožajo zdravje človeka ali povzročajo gospodarsko škodo.

NAMERNE NASELITVE

NENAMERNE NASELITVE

Kako je na pogoriščih?

Za uspešen obstoj potrebujejo invazivne rastline okolje z ustreznimi pogoji za rast. Ker gre pri invazivnih vrstah pogosto za pionirske vrste, se največkrat se razširjajo na območjih, kjer je človek odstranil prvotno rastlinje: ob cestah, železnicah, na gradbiščih ... In pogorišča predstavljajo podobno okolje. Zato se po požaru na osiromašenih tleh, zaradi svoje nezahtevnosti prve razširijo, spremenijo okolje ter tako otežijo ali celo onemogočijo rast domorodnih rastlin.

Kaj lahko naredimo sami?

“Preventiva je boljša kot kurativa.”

S potovanja domov ne prinašajmo tujih vrst: pred prihodom domov, očistimo oblačila ali drugo opremo, kjer bi lahko bila skrita semena (npr. zemlja na pohodnih čevljih). Za ureditev okolice raje izberemo domorodne rastline, na semenskih mešanica podrobno preberemo deklaracijo in opažanja invazivk sporočimo v **aplikacijo Invazivke**. Pred poseganjem v naravo je potrebno dobro premisliti o posledicah. Za uspešno odstranitev moramo rastlino dobro poznati, saj lahko z nepravilnim ravnanjem povzročimo več škode, kot koristi.

SCAN ME

Cerje (Kras, Severnozahodna Slovenija)